

C. N. 839 eiectionis, succedere Scoti, sedesque suas jure belli partas admirabili constantia tutati sunt, primum contra Brittones, & Anglo-Saxones, inique ferentes æmuli vicini Regni tam ingens incrementum, Danos & Norwegos prædæ & rapinæ deditos, ac Christiani nominis infensissimos tum hostes. Posteris vero temporibus crudelitate & perfidia Edwardi I, Angliæ Regis, simul cum universo fere regno, maximas mutationes passa est, quas Deus diuturnas esse non sivit; nam primum Vallæ, vulgo Wallas, dein Davidis Roberti fil. Bruffii virtute, universo regno ad pristinam libertatem revocato, hæc etiam provincia postliminio rediit ad statum pristinum, neque ulla dehinc experta est calamitates, præterquam toti regno communes. Totum Australe littus frequentibus oppidulis præcingitur, quæ hodie in oppida excreverunt, inter quæ jure suffragii in supremis regni comitiis gaudent, Culrossia, Innerkything, Bruntland, Kingorna, Kirkaldia, Disertum, Pettinweemium, Amstruthera Occidentalis, Amstruthera Orientalis, Kilrinny, Carelia; & ad littus Orientale Sancti Andreae Fanum; in medullio provinciæ, Cuprum Fiffense, ad distinctionem alterius Cupri in Angusia, quibus adde Dunum-Fermelin, seu Fermelino-dunum: est etiam oppidulum elegans Falcolandia, ubi palatium regium magnificum cernitur; prospectu jucundissimo in vicinum nemus & planitiem; jure tamen suffragii in Comitiis nondum fruitur. Torrea, Aberdau-ria, Wemia utraque, Levinia, Elya, Sancti Monani fanum, oppidula sunt frequentia in littore boreali Bodotriæ, piscatoribus & nautis habitata. Goreæ objicitur Neapolis, vulgo New-brugh, sita ad australem Tai, ubi æstuarium ad justum amnis modum coercetur. Ad occidentem Levinii lacus est Kinrossia, urbecula non infrequens: atque omnes hæc, licet foro rerum venalium gaudeant, burgorum tamen regionum privilegiis destituuntur, negato suffragii jure in comitiis.

Oppida.

Majora.

Minora.

ADDIT.

[De Fiffæ oppidis littoralibus sic cecinit Arturus Ionstonus:

Oppida, quæ longo lavat hinc Bodotria tractu,
Flatibus à Boreæ Grampius inde tegit.
Flectere vos docuit Neptuni dextera remos,
Et cava nimboris pandere vela Notis.
Nec vos scylla vorax, nec terret vasta charybdis,
Nec vada Dulichia quæ metuere rates.
Seu syrtes tentare juvat, seu radere cautes
Cyaneas, vobis in via nulla via est.
Nec satis est sulcare fretum, Fergusia vobis
Cogitur abstrusus pandere terra sinus.
Illius in gremio conclusos quaritis ignes,
Et prope Tartarei cernitis ora Iovis.
Artibus & vestris liquidus lapidescere pontus
Cogitur, & sal fit, quod prius unda fuit.
Montibus excisas ne jactet Saxo salinas,

Largius has vobis sufficit æquor opes.

Scotia vos celebret, vestro sine munere bruma

Sunt nimis atroces, insipidaeque dapes.]

Inter omnia vero oppida primas facile sibi vindicat Sancti Andreae Fanum, seu Andreaepolis, Sanct-Andrewes: sedes olim Archiepiscopalis. Situm est in planitie, & ab ortu in occasum protensum prospectu jucundissimo in subiectum mare Germanicum, prodiga manu piscium marinorum omne genus porrigens; & ad ortum æquinoctialem, portum quidem, sed non satis commodum pro majoribus navibus, efficiens; Arcem habet olim munitissimam in rupibus ad Boream mari objectis, sed à Gallis fœde vastatam, dum Cardinalis Betonii merita eadem ulciscerentur, anno 1547; nunc vero ex parte caducam: plateas habet rectas, easque latas complures sese invicem decussantes; plateas vero ab occasu in ortum, quarum duæ ad Cœnobium illud Canonicorum Regularium ex instituto S. Augustini olim quod jam fata sua complevit celebre, situm ad eorum & euro-notum, recta ducunt: cujus rudera ostendunt nihil minus cordi fuisse Cœnobitis paupertate, quam tam splendide mentiebantur, murus quippe adhuc integer cœnobium cingens ex lapide quadrato, multis cum propugnaculis & turribus, regium palatium magis refert, & incolas rerum omnium affluentia luxuriantes, quam cellas monachorum omnia Christi causa relinquentium. Est ibi celebris Academia seu Universitas omnium prima, à Iacobo I, redivitibus amplis & privilegiis ornata, Anno 1426: ad quam tria spectant collegia, S. Salvatoris, S. Mariæ, & S. Leonardi, in hoc postremo ornando singularis enituit munificentia nobilissimi ingeniorum fautoris D. Iohannis Scoti, Scoto-Tarvati, Equitis aurati, quum prioribus professionibus Philosophicis, novam superaddiderit humaniorum literarum seu eloquentiæ, stipendio liberali collato, quod perpetuum esse voluit: cujus etiam liberalitate ingens incrementum experta est Collegii publica Bibliotheca.

Sanct-Andrewes.

Academia.

[De Andreaepoli sunt hi versus Arturi Ionstoni:

Urbs sacra, nuper eras toti venerabilis orbi,
Nec fuit in toto sanctior orbe locus.
Iuppiter erubuit tua cernens templa, sacello
Et de Tarpeio multa querela fuit.
Hec quoque contemplans Ephefina conditor adis,
Ipse suum merito risit & odit opus.
Vestibus aquabant templorum marmora mysta,
Cunctaque divini plena nitoris erant.
Ordinis hic sacri princeps, spectabilis auro,
Iura dabat patribus Scotia quotquot habet.
Priscus honor periit; traxerunt templa ruinam,
Nec superest Mystis qui fuit ante nitor:
Sacra tamen Musis urbs es, Phœbique ministris,
Nec major meritis est honor ille tuis.

Lumi-